

INFORMACJA O WYNIKACH KONTROLI

KOTŁÓW DO OGRZEWANIA POMIESZCZEŃ NA
PALIWO STAŁE O MOCY DO 500 KW
W ZAKRESIE WYMAGAŃ EKOPROJEKTU

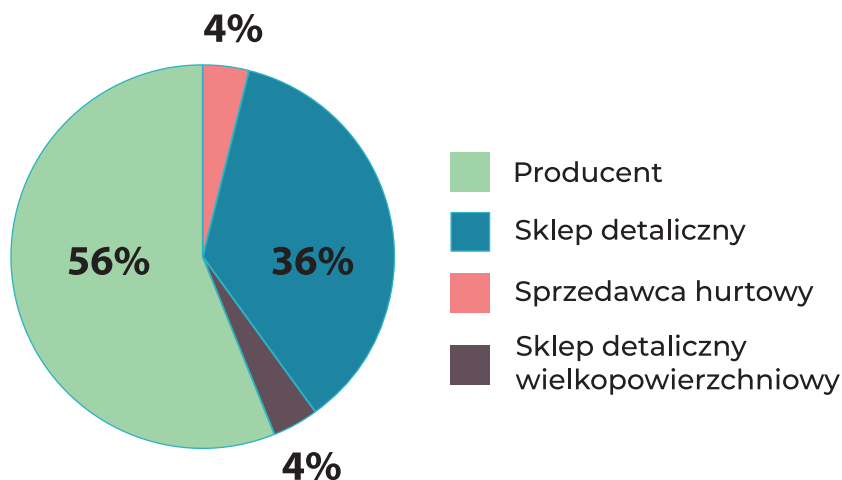
INFORMACJE OGÓLNE

Termin: maj – październik 2021 roku

Kontrolujący w ramach planu: 8 wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej: Białystok, Katowice, Kraków, Lublin, Olsztyn, Poznań, Szczecin, Warszawa.

Cel kontroli: sprawdzenie, w tym przy pomocy badań laboratoryjnych, czy wprowadzone do obrotu po 1 stycznia 2020 r. kotły na paliwo stałe o mocy do 500 kW lub mniejszej, z automatycznym lub ręcznym zasypem paliwa, nie emitują niebezpiecznych substancji do atmosfery podczas spalania paliwa (cząstek stałych, organicznych związków gazowych, tlenku węgla, tlenków azotu), a także czy posiadają odpowiednią sprawność sezonowej efektywności energetycznej, tj. spełniają wymagania wynikające z rozporządzenia Komisji 2015/1189¹.

Podział kontrolowanych kotłów ze względu na rodzaj kontrolowanego przedsiębiorcy:

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Wojewódzkich Inspektorów Inspekcji Handlowej

Wszystkie kontrolowane kotły na paliwo stałe zostały wyprodukowane w Polsce.

WYNIKI KONTROLI

Skontrolowano 25 kotłów, w tym pod kątem formalnym zakwestionowano aż 76 % kotłów (19 z 25).

Kontrola pod kątem wymagań formalnych obejmowała sprawdzenie:

- umieszczenia i poprawności oznakowania CE,
- poprawności deklaracji zgodności UE,
- sporządzenia i poprawności dokumentacji technicznej oraz jej zgodność z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu MG,
- zgodności instrukcji i informacji z wymaganiami tabeli 4 zał. V rozporządzenia Komisji 2015/1187 oraz prawidłowości ich sporządzenia.

W jednym kontrolowanym kotle stwierdzono brak obowiązkowego oznakowania CE. W 9 przypadkach błędnie sporządzono deklaracje zgodności, a w 3 przypadkach dokumentacja techniczna była sporządzona niezgodnie z przepisami. W 9 przypadkach również nieprawidłowo sporządzono instrukcje obsługi oraz nie zawarto w nich istotnych informacji, co może negatywnie wpłynąć na bezpieczeństwo użytkownika kotła.

BADANIA LABORATORYJNE

Do badań laboratoryjnych pobrano 15 modeli kotłów na paliwo stałe. Badania przeprowadziło akredytowane laboratorium Zakładów Badań i Atestacji „ZETOM” im. Prof. F. Stauba w Katowicach, posiadające stosowną wiedzę i zaplecze badawcze. Zakres badań objął punkty z normy PN-EN 303-5:2012 - Kotły grzewcze -- Część 5: Kotły grzewcze na paliwa stałe z ręcznym i automatycznym zasypem paliwa o mocy nominalnej do 500 kW -- Terminologia, wymagania, badania i oznakowanie, uznane za krytycznie wpływające na bezpieczeństwo użytkowników tego rodzaju kotłów oraz na środowisko.

W wyniku badań laboratoryjnych w **2 przypadkach** stwierdzono przekroczenie wartości szkodliwych emisji. W jednym przypadku badanie wykazało istotne przekroczenie parametrów ponad wartość deklarowaną: więcej niż trzykrotne - emisji pyłów, więcej niż dwukrotne - organicznych związków gazowych, o ponad 50% - tlenku węgla, a także parametru tlenku azotu (szczegóły w załączonej tabeli z wynikami). W drugim przypadku wartość mierzona tlenków azotu przekraczała wartość deklarowaną przez producenta, mieszcząc się w podanych poniżej dopuszczalnych poziomach, co oznacza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami.

Dopuszczalne wartości graniczne emisji szkodliwych związków (im niższa, tym kocioł mniej ich emituje)

	Graniczne wartości emisji (mg/m ³)			
	Cząstki stałe	Organiczne związki gazowe	Tlenek węgla	Tlenki azotu
Automatyczny sposób podawania paliwa	40	20	500	200 w przypadku kotłów na biomasę oraz 350 w przypadku kotłów na paliwa kopalne
Ręczny sposób podawania paliwa	60	30	700	

Źródło: tabela opracowana na podstawie rozporządzenia Komisji 2015/1189

DZIAŁANIA INSPEKCJI HANDLOWEJ

Łącznie 19 razy, w przypadku niezgodności o charakterze formalnym, inspektorzy IH wystąpili do przedsiębiorców, odpowiedzialnych za wprowadzenie kotłów do obrotu, z wnioskiem o podjęcie dobrowolnych działań naprawczych². Zobowiązani producenci podjęli i udokumentowali działania naprawcze względem wykazanych nieprawidłowości.

W przypadku jednego kotła, gdzie stwierdzono stwarzanie poważnego zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi, kontrolowany (sprzedawca) mając na uwadze wyniki badań podjął decyzję o wycofaniu ze sprzedaży przedmiotowych kotłów. Natomiast w stosunku do producenta tego kotła Prezes UOKiK wszczął postępowanie administracyjne. W sprawie zostanie również przekazane zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do organów ścigania.

WNIOSKI

Podsumowując wyniki kontroli należy stwierdzić, że 19 skontrolowanych kotłów nie spełniało wymagań formalnych takich jak: brak lub nieprawidłowa instrukcja bądź oznaczenia. Podczas badań laboratoryjnych zakwestionowano tylko 1 kocioł, z uwagi na przekroczenie norm emisji. Dla porównania w 2020 roku zakwestionowano 284 kotły na paliwo stałe ze względu na uchybienia wymaganom formalnym oraz 12 kotłów pod względem emisji. Pokazuje to iż podejmowane ostatnich latach działania Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przynoszą zamierzone efekty i z roku na rok na rynku znajduje się coraz mniej kotłów emitujących groźne substancje dla środowiska.

PORADY DLA KONSUMENTÓW

Konsumencie, kupujesz kocioł na paliwo stałe? Zwróć uwagę na:

- **Znak CE** - musi być nim oznaczony każdy kocioł,
- **Wykonanie kotła** – np. jakość spawów, występowanie ostrych krawędzi, o które może się poranić osoba obsługująca kocioł,
- **Wyposażenie kotła** - kocioł musi być wyposażony w zawory bezpieczeństwa, np. przy sterowniku w łatwo dostępny ogranicznik temperatury bezpieczeństwa (STB) – czyli system zabezpieczający wytwornicę ciepła przed przegrzaniem się. Powinien być wyposażony w zawirowywacze, które montuje się w kanałach spalinowych kotłów. Zaburzają one ruch spalin po to, aby wymiana ciepła między gazami spalinowymi a krążącą w wymienniku kotła wodą była intensywna, a więc wysoka sprawność urządzenia. Kocioł nie powinien być wyposażony w dodatkowy ruszt.
- **Materiały z jakich wykonano komorę kotła** - w przypadku kotłów węglowych sprawdź, czy palenisko jest wyposażone w elementy ceramiczne, które akumulują ciepło. To pozwala uzyskać wysoką temperaturę, w której następuje dokładne spalanie substancji lotnych wydzielających się z paliwa i oznacza mniejszą emisję szkodliwych związków do atmosfery.
- **Wskazanie rodzaju paliwa jakim można palić w kotle** – im więcej rodzajów paliwa można stosować, tym niższa może być sprawność urządzenia. Ponadto stosowanie paliwa innego niż wskazane przez producenta może zwiększyć emisję szkodliwych związków do atmosfery lub uszkodzić kocioł. Zwróć także uwagę czy na terenie, na którym mieszkasz, nie obowiązuje zakaz używania danego rodzaju paliwa.
- **Sprawność kotła wskazana przez producenta** - im wyższa sprawność kotła, tym więcej ciepła można uzyskać z porcji paliwa, a zatem mniej go zużywać, nie zmniejszając komfortu cieplnego domowników.
- **Sposób podawania paliwa** - czy paliwo jest podawane ręcznie czy automatycznie – automatyczne podawanie paliwa oszczędza twój czas.
- **Sposób spalania paliwa** - kotły ze spalaniem dolnym zużywają mniej paliwa. W takich piecach pali się tylko niewielka część załadowanego paliwa w dolnej części komory zasypowej, więc paliwo starcza na dłużej.
- **Pojemność komory zasypowej przy automatycznym podawaniu** - jak długo kocioł będzie grzał bez konieczności uzupełniania paliwa.

- **Sposób czyszczenia** – produkty spalania (np. sadza) osadzają się na elementach kotła i mogą prowadzić do zmniejszenia jego sprawności lub nawet samozapłonu. Łatwy dostęp do paleniska pozwoli na utrzymanie urządzenia na odpowiednim poziomie sprawności. Kocioł może być wyposażony w system półautomatycznego oczyszczania, co ułatwi dbanie o jego sprawność. Jeżeli do czyszczenia i konserwacji konieczne są specjalne narzędzia (np. specjalne szczotki), to powinny być one dostarczone wraz z kotłem.
- **Umieszczone przez producenta piktogramy ostrzegawcze**, np. oznaczenie powierzchni, które mogą nagrzewać się podczas pracy lub wskazujących występowanie zagrożenia elektrycznego – producent powinien minimalizować zagrożenia dla użytkownika podczas eksploatacji kotła.
- **Instrukcję obsługi**, która musi być dla ciebie zrozumiała. Z instrukcji dowiesz się, jak zainstalować kocioł, czym i w jaki sposób palić. Jednocześnie w instrukcji lub dołączonej do kotła dokumentacji powinny się znaleźć informacje dotyczące demontażu, recyklingu lub utylizacji kotła po zakończeniu jego eksploatacji.
- **Etykiętę energetyczną**, którą znajdziesz w miejscu sprzedaży. Pomoże ci ona porównać oferty i ułatwi wybór urządzenia, które jest jednocześnie oszczędne i wydajne. Najważniejszym parametrem pokazanym na etykiecie jest klasa efektywności energetycznej. Obecnie skala wynosi od A+++ (najlepsza) do D. Im wyższa klasa, tym bardziej efektywny kocioł i mniej energii zużywa do ogrzewania pomieszczeń. Wzory etykiet wraz z objaśnieniami dostępne są na stronie: www.uokik.gov.pl/kotly.
- **Kartę informacyjną produktu**, w której znajdziesz takie dane jak nazwa dostawcy lub jego logo, identyfikator modelu dostawcy, klasa efektywności energetycznej, znamionowa moc cieplna w kW, współczynnik efektywności energetycznej czy sezonowa efektywność energetyczna ogrzewania pomieszczeń, tj. informację na temat sprawności kotła – im wyższa, tym lepiej – oraz poziomu emisji pyłu, tlenku węgla czy tlenków azotu, a więc wpływu kotła na jakość powietrza.

PRZYPISY

¹ rozporządzenie Komisji UE 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe (Dz. U. UE L193 z 21.7.2015, str. 100 , z późn. zm., zwane dalej: rozporządzeniem Komisji 2015/1189), będącego aktem wykonawczym do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz. U. UE L285 z 31.10.2009, str. 10 , z późn. zm.). Postanowienia dyrektywy 2009/125/WE zostały wdrożone do polskiego porządku prawnego rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie procedur oceny zgodności wyrobów wykorzystujących energię oraz ich oznakowania (Dz.U. 2015 poz. 1215), zwane dalej: rozporządzeniem MG.

² art. 40k ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1344, dalej: uosoz).

OPRACOWANIE

Wydział Nadzoru Rynku,
Departament Nadzoru Rynku